

EEN REACTIE OP EEN REACTIE

door

G.C. Kronenberg

De redactie van het Cb heeft mij gevraagd of ik wilde reageren op de voorgaande reactie van de heer Fraissinet op mijn boekbespreking van 'A Conchological Iconography' zoals gepubliceerd in Spirula 46 (4) (Kronenberg, 1999b). Eigenlijk ben ik van mening dat de reactie van de heer Fraissinet aan Spirula aangeboden had moeten worden, omdat niet alle leden van de NMV ook een abonnement op Vita Marina (en daarmee ook Spirula) hebben, en op deze wijze de discussie min of meer over de hoofden van de lezers van het Cb gevoerd wordt, en het wellicht op een welles-nietes spelletje gaat lijken. Toch wil ik aan het verzoek van de redactie voldoen. Het reageren op het stukje van de heer Fraissinet wordt echter enigszins bemoeilijkt door het dualistische karakter van zijn stukje: enerzijds een boekbespreking, anderzijds een meer polemisch stukje waaruit hij zijn onvrede laat blijken met de onvrede die ik over de Conchological Iconography toonde in mijn bespreking. Ik zal mij trachten te beperken tot de kritiek op mijn bespreking.

- 1) Een recensie geeft, als het goed is, naast feitelijke informatie (zoals het aantal pagina's en platen) ook een persoonlijke mening -mits gemotiveerd- weer. Dit geldt voor boek-, toneel- of filmrecensies net zo goed als voor malacologische literatuur.
- 2) In de inleiding bij de eerste uitgave van de 'Iconography' (behandelende de familie Harpidae, en in de uitgave over de Strombidae niet herroepen) staat te lezen:

'... the main desideratum for the practical conchologist is a publication analysing, synthesising and simplifying it all. This new Iconography attempts to fill this need...'

Kortom, pretenties die het niveau van 'plaatjesboek' ver te boven gaan, hoewel, en dat ben ik van harte eens met de heer Fraissinet, beide uitgaven (Harpidae en Strombidae) het niveau van plaatjesboek niet of nauwelijks ontstijgen. Het blijkt dat zowel bij de Harpidae-uitgave als bij de Strombidae-uitgave er geen echte analyses plaatsvinden, dat de synthese -in mijn opinie onder meer het bij elkaar brengen van relevante referenties, maar er komt nog heel wat meer bij kijken- niet plaatsvindt. Het is inderdaad waarschijnlijk ondoenlijk om elk verhaaltje dat ooit ergens over Strombidae gepubliceerd werd, of waarbij Strombidae ter sprake kwamen aan te halen. Maar het ontbreken van belangrijke literatuur, zoals bij voorbeeld de monografie van Peter Jung (1974) over de Seraphsidae, is een zeer ernstig gemis.

- 3) Kronenberg is niet eigenwijs als hij *Varicospira* gebruikt. In zijn recensie geeft hij twee voorbeelden waar de naam *Varicospira* door anderen wordt gebruikt. Eén daarvan is zo ongeveer het meest verkochte populaire schelpenboek ter wereld (hetgeen overigens niet wil zeggen dat dat boek foutloos zou zijn). Als de heer Fraissinet nu eens de typesoort van *Rimella* naast de typesoort van *Varicospira* zou leggen, dan zou één en ander hem duidelijk kunnen worden. Dat *Varicospira* voor de recente *Rimella*-achtigen gebruikt wordt is niet 'het nieuwste idee', gezien de beschrijving door Eames van *Varicospira* in 1952.

Veeleer is de plaatsing van *Tibia powisii* in het subgenus *Sulcogladus* 'het nieuwste idee'. Zoals in mijn recensie te lezen valt, is de beschrijving van *Rimellopsis* van veel later datum dan de beschrijving van *Varicospira*, maar ook gebruikt in recente literatuur. De naam *Sulcogladus* lijkt nu als een duveltje uit een doosje plots tevoorschijn te komen. Dit is niet het geval: de naam *Sulcogladus* is bij voorbeeld bekend uit Nederlandse literatuur van vóór de beschrijving van *Rimellopsis*, en hebben zowel de auteur van *Rimellopsis* als de auteur van *Tibia laurenti* (een junior subjectief synoniem van *T.*

powisii) niet alleen die literatuur maar ook de originele beschrijving van *Sulcogladus* door Sacco over het hoofd gezien. Dat deze twee taxa synoniem zijn is echter nog niet 'bewezen'. In de oorspronkelijke beschrijving van Sacco wordt *Rostellaria collegnoi* Bellardi & Michelotti aangewezen als typesoort. De illustraties van deze fossiele soort die Sacco geeft tonen een schelp met dezelfde duidelijke spiraalsculptuur als de recente *T. powisii*, maar de buitenlip lijkt iets anders (dikte, sculptuur) en ook het achterste kanaal is niet op dezelfde wijze ontwikkeld als in *Tibia powisii*. Dit kan overigens aan de kwaliteit van het door Sacco geziene materiaal of aan de kwaliteit van de illustraties van Sacco liggen. Het zou in deze van belang zijn typemateriaal van *Rostellaria collegnoi* te zien.

Overigens is het wel vreemd dat de heer Fraissinet schrijft: 'Ik vind het een voordeel dat de nieuwste ideeën niet opgenomen zijn omdat deze vaak discutabel zijn.', terwijl een aantal 'nieuwste ideeën' wel opgenomen zijn, zoals bij voorbeeld *Mirabilistrombus* en *Strombus guidoi*. Het ene nieuwste idee is dus wel goed, het andere niet. Criteria geeft de heer Fraissinet niet. Ik ben van mening dat juist alle ideeën opgenomen zouden moeten worden, met een bespreking waarom wel en waarom niet gevolgd. Zo kan de lezer(-es) zich- of haarzelf een eigen mening vormen. Op de wijze zoals in de Iconography gedaan ziet het er nogal arbitrair uit, waarbij sommige 'nieuwste ideeën' (Jung over Seraphsidae, overigens ook niet echt een nieuw idee, en Petuch met zijn zeer ver doorgevoerde opsplitsing in subgenera voor Caribische en Panamense faunaprovincie-soorten) geheel niet genoemd worden. Overigens, 'nieuwste ideeën' vinden over het algemeen heel wat weerstand.

- 4) In zijn reactie geeft de heer Fraissinet een pertinente onjuistheid. De aflevering van Vita Marina met de beschrijving van *Mirabilistrombus* is wel degelijk in 1998, en wel op 29 december, gepubliceerd en aan de posterijen aangeboden. Als de heer Fraissinet wat moeite had genomen had hij de datum van publicatie zelf kunnen lezen op de achterflap van Vita Marina 46(1-2), waar dit vermeldt staat. Ook de ICZN is hier duidelijk over (art. 22). Jaar van verschijning, en dus beschrijving, is dus 1998. Dat de PTT af en toe wat traag is, en de uitgave pas in januari 1999 in de brievenbus komt, doet niet ter zake. Ik adviseer de heer Fraissinet de Code eens in te kijken. Er staan weliswaar geen plaatjes in, maar het is best wel een leuk boekje.

De beschrijving van *Mirabilistrombus* als een genus is wel degelijk gemotiveerd, en wel in de bewoordingen: 'Within *Strombus* the species may vary from small to very large, widely or just flaring outer lips or, strongly to poorly developed stromboid notches, smooth to rather strong sculpture, and with a long anterior canal to hardly an anterior canal at all. From a conchological point of view it is hard to believe that a species like *Strombus helli* Kiener, 1843, is in the same genus as *Strombus goliath* Schröter, 1805. There are also great differences in radulae and male genitalia between the various species; see figures in Abbott (1960).' (Kronenberg, 1998: 2).

Ik geef toe 'Within *Strombus* sensu Abbott the species....' zou duidelijker geweest zijn, maar het geschrevene lijkt mij motivatie genoeg. Overigens wordt het idee dat er meerdere genera zijn in *Strombus* sensu Abbott door andere auteurs ook (al dan niet met redenen omkleed) aangehangen, bij voorbeeld door Higo et al. (1999), Yokogawa (1999), en Stone (1997). Ook Iredale en de pre-Abbottiaanse Japanse literatuur voerden Abbottiaanse subgenera als genera op. Waaruit blijkt dat de opsplitsing van *Strombus* sensu Abbott niet één van de 'nieuwste ideeën' is.

Overigens ga ik in mijn boekbespreking niet in op de kwestie of het nu een genus of een subgenus is.

Zaken als de voordelen van het losbladig systeem had ik al eerder in mijn bespreking van de Harpidae-uitgave genoemd, en behoeften geen herhaling. En dat de platen mooi zijn heb ik ook gesignaleerd.

Voorts zal elke verzamelaar graag correcte informatie hebben. Er zijn verzamelaars genoeg die in een soort kaartsysteem (of op de PC) toevoegingen maken over auteurs van genera, soorten etcetera. Foute identificaties, foute jaartallen achter auteurs, foute auteurs achter taxa roepen vaak alleen maar herhalingen van fouten op. Ik vind het tot de taken van een recensent behoren dat hij/zij deze fouten signaleert.

Dat bij de verzamelaar nauwelijks bekende soorten afgebeeld zijn, is uiteraard mooi meegenomen. In Walls's boekje staat een levend verzamelde *Strombus kleckhamae kleckhamae* alsmede het operculum afgebeeld (een soort die na de publicaties van Abbott pas beschreven is), en Abbott beeldt *S. dilatatus swainsoni* af –die door Walls overigens als een synoniem van *S. d. dilatatus* werd gezien. Beide (onder)soorten staan afgebeeld en beschreven in het boekje van Kronenberg en Berkhout, dat, zeker in retrospectief, achterhaald is en fouten bevat. Dat beveel ik dan ook niet aan, hoewel het lijkt, als men de bijdrage van de heer Fraissinet leest, alsof hij de indruk wekt dat ik dat wel doe. Net als de Conchological Iconography was het stukje van Kronenberg en Berkhout in een losbladig systeem, en net als de Conchological Iconography heeft het onvoldoende niveau om tot standaardwerk te dienen, iets dat ze beiden met Walls gemeen hebben. Alleen heeft de Iconography wel die pretentie, en de werkjes van respectievelijk Walls en Kronenberg en Berkhout niet. Abbott's werk daarentegen was/is wel een standaardwerk. Het enige wat daar op dit moment verder over te zeggen valt is dat het inmiddels ook achterhaald is.

Literatuur

- Abbott, R.T., 1960. The genus *Strombus* in the Indo-Pacific. - Indo-Pacific Mollusca 1 (2): 33-146.
- Higo, S., P. Callomon & Y. Goto, 1999. Catalogue and bibliography of the marine shell-bearing Mollusca of Japan. pp. 1-749. Osaka, Japan.
- International Commission on Zoological Nomenclature, 1999. - International Code of Zoological Nomenclature (fourth edition). pp i-xxix, 1-306.
- Jung, P., 1974. - A revision of the Seraphisidae (Gastropoda: Strombacea). Palaeontographica Americana 8 (47).
- Kreipl, K. & G.T. Poppe, 1999. - A Conchological Iconography. The family Strombidae [text part]. pp. 1-58. Hackenheim, Germany.
- Kronenberg, G.C., 1998. - Revision of *Euprotomus* Gill, 1870. 1. The systematic position of *Strombus listeri* Gray, 1852. Vita Marina 45 (3-4): 1-6.
- Kronenberg, G.C., 1999a. - Boekbespreking [A Conchological Iconography. Family Harpidae]. - Spirula 46 (3): 44-45.
- Kronenberg, G.C., 1999b. - Boekbespreking [A Conchological Iconography. Family Strombidae]. - Spirula 46(4): 59-61.
- Kronenberg, G.C. & J. Berkhout, 1984. - Strombidae. - Vita Marina 31 (1-6): sect. Buikpotigen 263-362, pls. 1-9.
- Poppe, G.T. & K. Groh, 1999. - A Conchological Iconography. The family Strombidae [index]. pp. 59-60. Hackenheim, Germany.
- Poppe, G.T., L. Man in 't Veld & K. de Turck, 1999. - A Conchological Iconography. The family Strombidae [plates part]. pls. 1-130. Hackenheim, Germany.
- Sacco, F., 1893. - I Molluschi dei terreni terziari del Piemonte e della Liguria. parte 14 (Strombidae, Terebellidae, Chenopodiidae ed Haliidae). pp.1-37, pls. 1-2.
- Stone, J.R., 1997. - The shell game: who's under what? Morphological trajectories through morphospace exemplified with species of *Lambis* (unpublished Ph.D. thesis).
- Walls, J.G., 1980. - Conchs, Tibia's and Harps. A survey of the Molluscan families Strombidae and Harpidae. pp. 1-191. Neptune. New Jersey, U.S.A.
- Yokogawa, K. 1999. - Genetic divergence between Gibbose Conch *Gibberulus gibberulus gibbosus* and Little Bear Conch *Canarium urceus*. - Chirobotan 30 (2): 39-42.

Adres van de auteur:
Milieu Educatie Centrum
Postbus 435
5600 AK Eindhoven
E-mail: gijscro@worldonline.nl